

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО НЕПОДКУПНОСТИ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE

nr. 125/05

mun. Chișinău

25 august 2023

Inspectorul de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Ana Croitor, în temeiul dispozițiilor art. 7 alin. (2), art. 19 lit. b) și g), art. 37 alin. (1) și art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în rezultatul controlului respectării regimului juridic al conflictelor de interese inițiat în privința **dlui Grigore Lîsîi**, consilier în Consiliul comunei Scumpia, r-nul Fălești, IDNP XXXXX, născut la XXXXX, domiciliat în XXXXX,

A C O N S T A T A T :

La data de 28.03.2023 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr. 2704, cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către dl Grigore Lîsîi, consilier în Consiliul comunei Scumpia, raionul Fălești.

Potrivit sesizării : „Dl Grigore Lîsîi, consilier local în Consiliul com. Scumpia, raionul Fălești, în calitate de membru al Comisiei pentru situații excepționale locale, a contrasemnat actele de constatare a pagubelor cauzate de calamitățile naturale culturilor agricole ale SRL „SCUMPROD-AGRO”, fiind co-fondator al companiei cu cotă de participare 80 %. În rezultat, producătorul agricol a beneficiat de compensații conform HG nr. 582 din 31.07.2020, HG nr. 846 din 30.11.2020 și ajutor umanitar (motorină) conform HG nr. 27 din 11.03.2021”.

În aceeași zi, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Legea nr. 132/2016), sesizarea a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor „E-Integritate”, inspectorului de integritate Ana Croitor, care a stat la baza formării dosarului de control nr. 20230236006, în privința dlui Grigore Lîsîi.

În ordinea art. 31 alin. (1) și art. 37 alin. (4) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate are obligația, în termen de 30 de zile de la data repartizării sesizării, să efectueze verificarea prealabilă a sesizării întru stabilirea existenței aparenței de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese, cu emiterea unui proces-verbal în care se indică motivele și temeiurile de inițiere sau de refuz al inițierii controlului.

Reieșind din prevederile legale menționate supra, coroborate cu art. 75 Cod Administrativ, a fost demarată procedura de verificare prealabilă a sesizării întru stabilirea respectării condițiilor de formă și conținut a sesizării și existența bănuielii rezonabile de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese.

Analizând condițiile de admisibilitate a sesizării, s-a constatat că sub aspectul respectării condițiilor de formă și conținut sesizarea corespunde rigorilor legii, iar obiectul sesizat vizează aria de competență a Autorității Naționale de Integritate.

Urmare a procedurii de verificare prealabilă a sesizării, în temeiul art. 31 și art. 37 alin.(4) din Legea nr. 132/2016, a fost emis procesul-verbal nr. 49/05 din 05.04.2023 prin care s-a dispus inițierea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Grigore Lîsîi, consilier în Consiliul comunei Scumpia, raionul Fălești,

Prin scrisoarea nr. 04-05/2208 din 05.04.2023 (care conform avizului de recepție nr. DS8008109691AS a fost recepționată la 12.04.2023), dl Grigore Lîsîi a fost informat despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și despre drepturile prevăzute la art. 32 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

În ordinea art. 85, alin. (3) și art. 87, alin. (1) din Codul Administrativ al Republicii Moldova, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților, conducându-se de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt.

În temeiul art. 19, art. 20 alin.(1) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate a consultat și extras date din registrele de stat și bazele de date disponibile, precum și au fost solicitate și recepționate informațiile și documentele relevante controlului, analiza cărora permite a conchide următoarele :

Conform răspunsului Comisiei Electorale Centrale, înregistrat în cadrul Autorității la 10.04.2023 cu nr. 3109 (la demersul inspectorului de integritate nr. 04-05/2188 din 05.04.2023), dl Lîsîi Grigore (IDNP XXXXX) a fost ales consilier în Consiliul comunal Scumpia, r-nul Fălești, în urma alegerilor locale generale din 20 octombrie 2019, mandatul fiindu-i validat prin hotărârea Judecătoriei Bălți (sediul Central) din 01 noiembrie 2019.

În corespundere cu actele anexate la răspunsul Agenției Servicii Publice, nr. 3555 din 25.04.2023, parvenit în baza solicitării de informații nr. 04-05/2190 din 05.04.2023, s-a confirmat faptul că, dl Grigore Lîsîi (IDNP XXXXX) este co-fondator al SRL „SCUMPROD-AGRO” (IDNO 1003602004802), începând cu 27.01.2003 (Decizia din 05.02.2003 a Camerei Înregistrării de Stat pe lângă Departamentul Tehnologii Informaționale al Republicii Moldova, oficiul județean Bălți).

Prin scrisoarea de răspuns a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, înregistrată în cadrul Autorității cu nr. 3347 din 19.04.2023, au fost prezentate copiile autentificate ale dosarelor de subvenționare SF/2008FL0435, SF/2012FL2588 și SF/2103FL0016, depuse de SRL „Scumprod-Agro”.

Respectiv, analizând informația furnizată de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, inspectorul reține următoarele : *dl Grigore Lîsîi (consilier local/președinte al comisiei consultative de specialitate pentru agricultură și ocrotirea mediului în Consiliul comunal Scumpia), în calitate de membru al comisiei, deplasându-se la fața locului și studiind situația creată ca rezultat al calamităților naturale de secetă, care a fost înregistrată la data de 05.05.2020 a semnat Actul din 05.05.2020 „Cu privire la estimarea pagubelor cauzate în rezultatul secetei excesive la culturile de cîmp la SRL Scumprod-Agro” precum și Actul de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale în privința SRL „Scumprod-Agro”, înregistrat în cancelaria Primăriei Scumpia cu nr. 23 din 07.05.2020.*

În cadrul controlului, inspectorul de integritate a stabilit că în conformitate cu prevederile art. 3 alin.(1), lit. b) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale (în

continuare Legea nr. 133/2016), dl Grigore Lîsîi deţinând mandat de consilier în Consiliul com. Scumpia, r-nul Făleşti, este subiect al declarării şi respectiv îi sunt aplicabile următoarele prevederi legale.

Potrivit art. 2 din Legea nr. 133/2016, conflict de interese – situaţia în care subiectul declarării are un interes personal ce influenţează, sau ar putea influenţa exercitarea imparţială şi obiectivă a obligaţiilor şi responsabilităţilor ce îi revin potrivit legii; interes personal - orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activităţile sale în calitate de persoană privată, din relaţiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice şi alţi agenţi economici, indiferent de tipul de proprietate, din relaţiile sau afiliaţiile sale cu organizaţii necomerciale, inclusiv cu partidele politice şi cu organizaţiile internaţionale.

În sensul noţiunilor enunţate, interesul personal al dlui Grigore Lîsîi rezultă din relaţiile sale în raport cu persoana juridică SRL „Scumprod-Agro”, IDNO 1003602004802, fiind co-fondator al respectivei entităţi economice.

Conform art. 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii şi intereselor personale, conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării (dl Grigore Lîsîi) este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terţe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sânt apropiate, persoanele fizice şi juridice cu care are relaţii cu caracter patrimonial (în speţă : SRL „Scumprod-Agro” , IDNO 1003602004802) şi care influenţează sau pot influenţa exercitarea imparţială şi obiectivă a mandatului.

În corespundere cu art. 12 alin.(4), (5), (7) din Legea prenotată, (4) În cazul apariţiei unui conflict de interese real, subiectul declarării este obligat: a) să informeze şeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află; b) să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terţe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcţiei publice sau de demnitate publică pînă la soluţionarea conflictului de interese. (5) Informarea despre apariţia unui conflict de interese real se va face pînă la soluţionarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terţe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei şi va lua forma unei declaraţii scrise ce trebuie să conţină date despre natura conflictului de interese şi despre modul în care acesta influenţează sau poate influenţa îndeplinirea imparţială şi obiectivă a mandatului, a funcţiei publice sau de demnitate publică. (7) Preşedintele Republicii Moldova, Preşedintele şi deputaţii Parlamentului, Prim-ministrul, membrii Guvernului, Procurorul General, preşedintele Consiliului Superior al Magistraturii, preşedintele Consiliului Superior al Procurorilor, deputaţii Adunării Populare a unităţii teritoriale autonome Găgăuzia, preşedinţii de raioane, consilierii locali, primarii şi alţi conducători ai organizaţiilor publice sînt obligaţi să informeze Autoritatea Naţională de Integritate imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre orice situaţie de conflict de interese real în care se află, în modul stabilit la alin.(5).

La caz, reieşind din prevederile art. 12 alin.(3)-(4) şi (7) din Legea nr. 133/2016, dl Grigore Lîsîi deţinând mandat de consilier în Consiliul com. Scumpia, era obligat să informeze Autoritatea Naţională de Integritate imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se afla în modul stabilit la alin. (5) şi să nu participe pînă la soluţionarea conflictului de interese, la luarea unei decizii în care are interese personale (interes rezultat din relaţiile sale cu persoana juridică SRL „Scumprod-Agro”, IDNO 1003602004802, fiind co-

fondator al respectivei entități economice) materializată prin semnarea Actului din 05.05.2020 „Cu privire la estimarea pagubelor cauzate în rezultatul secetei excesive la culturile de câmp la SRL Scumprod-Agro” precum și Actul de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale în privința SRL „Scumprod-Agro”, înregistrat în cancelaria Primăriei Scumpia cu nr. 23 din 07.05.2020.

În conformitate cu art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133/2016 prenotată, conflictul de interes consumat reprezintă fapta subiectului declarării (în numele dlui Grigore Lîsîi) de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

Potrivit art. 14 alin.(1)-(3) din Legea nr. 133/2016, soluționarea unui conflict de interese real se face prin examinarea situației de conflict și prin determinarea și aplicarea opțiunii pentru soluționarea conflictului. Conflictul de interese real se soluționează de către subiectul declarării, conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz. Până la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării, în persoana dlui Grigore Lîsîi, îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii. Totodată, conform art. 14 alin. (4) din Legea menționată supra, subiectul declarării în persoana dlui Grigore Lîsîi, poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la participarea la luarea unei decizii, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor.

Revenind la cazul supus examinării, potrivit informației generate de Registrul declarațiilor privind conflictele de interese ținut de Autoritatea Națională de Integritate, nu este înregistrată declarația dlui Grigore Lîsîi, referitor la conflictele de interese reale rezultate din relația sa cu SRL Scumprod-Agro, IDNO 1003602004802, ce constituie obiectul controlului în cauză.

În vederea respectării dreptului la apărare, la data de 03.05.2023, prin scrisoarea nr. 04-05/2830, remisă la adresa electronică comunicată de subiectul controlului (XXXXX), dlui Grigore Lîsîi i s-a solicitat în termen de 15 zile de la recepționare, să se prezinte la adresa Autorității / să expedieze în adresa instituției, inclusiv la adresa de e-mail : info@ani.md / sau la adresa poștală a inspectorului de integritate, punctul de vedere (în scris) asupra eventualei încălcări a regimului juridic al conflictelor de interese, ce formează obiectul controlului și anume : semnarea în calitate de membru al comisiei a Actului din 05.05.2020 Cu privire la estimare pagubelor cauzate în rezultatul secetei excesive la culturile de câmp și a Actului de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale înregistrat în cancelaria Primăriei Scumpia cu nr. 23 din 07.05.2020 – în privința SRL „Scumprod-Agro”, la acel moment fiind co-fondator cu cota de participare de 77 % a respectivei entități economice.

Subiectul controlului a dat curs solicitării inspectorului de integritate și la data de 17.05.2023, cu nr. de intr. 4157 au fost înregistrate în cancelaria Autorității explicațiile/punctul de vedere prezentat de dl Grigore Lîsîi, prin care invocă următoarele :

„La data de 17 iunie 2016 au fost adoptate Legea nr. 132 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (în continuare Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate) și Legea nr. 133 cu privire la declararea averii și intereselor personale (în continuare Legea cu privire la declararea averii și intereselor personale).

În accepțiunea acestor legi, conflict de interese reprezintă situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii.

Art. 52 din Constituția Republicii Moldova consacră că, cetățenii au dreptul să se adreseze autorităților publice prin petiții formulate numai în numele semnatarilor. Organizațiile legal constituite au dreptul să se adreseze petiții exclusiv în numele colectivelor pe care le reprezintă.

Situația din speță denotă că, persoanele juridice de drept public sau privat urmează să adreseze sesizări/petiții exclusiv în numele acestora și nu în numele unui număr nederminat de persoane sau în interesul dreptății obiective, riscând astfel să se intre în sfera actio popularis. La acest capitol, Curtea Europeană a subliniat că în Convenție nu este prevăzută posibilitatea de a angaja o adio popularis în scopul interpretării drepturilor recunoscute în Convenție; aceasta nu autorizează nici persoanele particulare să se plângă în legătură cu o dispoziție de drept intern doar pentru că aceștia consideră, fără să fi suportat în mod direct efectele, că dispoziția respectivă încalcă Convenția (cauza Aksu împotriva Turdei, Burden împotriva Regatului Unit). În materia contenciosului administrativ sunt excluse așa-numitele drepturi prin ricoșeu, ipotetice, iluzorii sau virtuale.

Din perspectiva definiției legale se deduce că existența conflictului de interese real este condiționată de întrunirea cumulativă a următoarelor condiții:

1) subiectul declarării deține interese personale sau dacă se vizează persoane ce îi sunt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații eu caracter patrimonial;

2) se influențează sau poate influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

Existența acestora două condiții în conduita lui Lîsîi Grigore nu trebuie declarate sau deduse de Autoritatea Națională de Integritate în abstracto ci probate și argumentate într-o manieră plauzibilă. În ipoteza întrunirii în speță a primului element constitutiv al conflictului de interese este imperios de a demonstra că subiectul declarării are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii. Or, nu s-a demonstrat faptul că Lîsîi Grigore ar fi favorizat sau în alt mod ar fi facilitat persoane apropiate sie în raport cu altele.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reiterat principiul conform căruia scopul Convenției nu este de a proteja drepturile teoretice sau iluzorii ci cele concrete și efective, deci nu este elocventă reținerea conflictului de interese în toate situațiile decizionale în care se regăsește subiectul declarării, intereselor personale făcând abstracție de caracterul și natura acesteia, important ca decizia pe care subiectul a fost chemat să o ia, să confere marjă de discreție subiectivă sau altfel spus posibilitate de manevră asupra comportamentului său după bunul plac, în caz contrar acestor decizii le lipsește substanța pe care legislația privind declararea veniturilor și conflictelor de interese o protejează - imparțialitatea și obiectivitatea în luarea deciziilor, prioritatea interesului public în raport cu interesul personal.

La semnarea sau emiterea unor acte, precum și în cadrul luării unor decizii, subiectul declarării trebuie să convingă orice observator obiectiv și rezonabil că interesul public așa cum este definit în Legea privind declararea averii și intereselor personale nu a fost afectat de interesul său privat/personal, la rândul său interesul privat/personal nu se prezumă ci se probează.

Conform art. 21 din Legea privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, în cazul declarării stării de urgență la iminența declanșării sau la declanșarea unor situații excepționale cu caracter natural, tehnogen sau biologic-social, fapt ce impune necesitatea prevenirii, diminuării și lichidării consecințelor acestora, planificarea, organizarea și coordonarea activității de aplicare a măsurilor impuse revin Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, iar coordonarea aducerii la îndeplinire a măsurilor de rigoare revine Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale. În cazul declarării stării de urgență într-un anumit

teritoriu, acesta va fi administrat de comisia pentru situații excepționale a autorității administrației publice locale respective, care va activa sub conducerea Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova. Coordonarea aducerii la îndeplinire a măsurilor de rigoare revine Ministerului Afacerilor Interne și Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

În primul rând, Comisia Situații Excepționale Locale nu este autoritate publică în sensul art. 7 din Codul administrativ ci o entitate juridică publică sui generis.

În al doilea, rând Actul din 05 mai 2020 cu privire la estimarea pagubelor cauzate în rezultatul secetei excesive la culturile de câmp în privința Societății cu Răspundere Limitată „Scumprod-Agro” a fost contrasemnat și nu semnat de către Lîsîi Grigore. Totodată dânsul a acționat din postura de membru al Comisiei Situației Excepționale Locale și nu în calitate de consilier local.

În al treilea rând, membrul Comisiei Situației Excepționale Locale nu este indicat în lista subiecților declarării averii și intereselor personale din Legea privind declararea averii și intereselor personale.

În al patrulea rând, Comisia pentru Situații Excepționale Locale, prin efectul legii activează sub conducerea Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova și nu de sine stătător, după voința sa proprie. Dispozițiile Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova sunt executorii pentru conducătorii autorităților administrației publice centrale și locale, ai agenților economici, ai instituțiilor publice, precum și pentru cetățeni.

În al cincilea rând, art. 23. Atribuțiile comisiilor pentru situații excepționale ale autorităților administrației publice locale a fost exclus prin Legea nr. 146-XVI din 27.06.2008, în vigoare 25.07.2008.

De asemenea, conform art. 121 alin.(2) din Codul Administrativ, în cazul organelor colegiale, persoana competentă să semneze actul administrativ este președintele organului colegial sau, după caz, persoana desemnată conform normelor de organizare și funcționare a organului colegial.

La rândul său, contrasemnarea (art. 122 din Codul administrativ) presupune că, în cazurile expres prevăzute de lege, actele administrative individuale se contrasemnează de persoanele abilitate în privința legalității sau oportunității conținutului. Contrasemnarea angajează responsabilitatea persoanelor în cauză doar în ceea ce privește obiectul contrasemnării. Sancțiunea lipsei contrasemnării este nulitatea actului.

Deci Lîsîi Grigore nu a semnat Actul din 05 mai 2020 ci la contrasemnat, or, efectele juridice distincte sunt evidente. Mai mult, contrasemnarea efectuată de către Lîsîi Grigore a vizat doar aspectul de oportunitate nu și de legalitate. În acest sens, contrasemnarea nu a avut nici o valoare juridică palpabilă.

În conformitate cu art. 23 alin.(3), (6), (8) din Legea privind declararea averii și intereselor personale, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat starea de incompatibilitate nesoluționată în termenul legal constituie temei pentru tragere la răspundere disciplinară, contravențională și/sau, după caz, pentru încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale acestuia. Subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin. (3)-(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică și/sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electivă, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau de la data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție electivă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la data încetării mandatului. Autoritatea Națională de Integritate

ține Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, care este publicat pe pagina web oficială a Autorității.

Astfel, la o eventuală aplicare a sancțiunii sub formă de privare a persoanei de dreptul de a exercita funcții publice sau funcții de demnitate publică, inspectorul de integritate urmează să motiveze, prin prisma principiului proporționalității, aplicarea unei astfel de sancțiuni. Această concluzie derivă și din norma art. 29 din Codul administrativ, care statuează că, orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității. O măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă: a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă. Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit.

Totodată, art. 137 din Codul administrativ reglementează că, în exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bunăcredință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. Dacă autoritatea publică poate decide discreționar și doar una din mai multe consecințe juridice este legală, atunci dreptul discreționar al autorității publice se reduce la alegerea consecinței juridice soluției legale. Stările de fapt identice în esență se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv. Dacă într-un caz autoritatea publică și-a exercitat dreptul discreționar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să își exercite dreptul discreționar în aceeași mod. Această regulă nu se aplică dacă autoritatea publică intenționează să își schimbe în viitor practica de exercitare a dreptului discreționar în cazuri similare.

La individualizarea sancțiunilor aplicate, trebuie să se probeze dacă actele disputate au adus careva prejudicii autorității publice. Aceste deziderate rezultă din practica judiciară uniformă pe asemenea gen de spețe.

De altfel, a se face distincție între calitatea de administrator și fondator al unei societăți comerciale, postura de membru a lui Lîsîi Grigore nu a avut nici un impact asupra calității de fondator al Societății cu Răspundere Limitată „Scumprod-Agro”, prin majorarea dividendelor sau prin alte facilități pecuniare.

În pofida celor evidențiate în sesizare și procesul-verbal de inițiere a controlului, certificatul nr. 409 din 18.04.2023 emis de Primarul com. Scumpia, r. Făleşti atestă că, Lîsîi Grigore nu este membru a Comisiei pentru Situații Excepționale Locale com. Scumpia și nu a participat la nici o ședință a Comisiei în anul 2020.

Ba mai mult ca atât, actul de constatare a pagubelor abordat nici nu a fost înregistrat în Primăria com. Scumpia, pentru a fi susceptibil să genereze efecte juridice”.

Analizând sesizarea supusă examinării, în coraport cu materialele acumulate în cadrul controlului, explicațiile/punctul de vedere al subiectului controlului, inspectorul reține următoarele:

Pentru compensarea pierderilor și cheltuielilor suportate de producătorii agricoli, urmare a secetei și grindinei din anul 2020, prin Hotărârea Guvernului nr. 582 din 31.07.2020 „pentru aprobarea modului de acordare a compensațiilor pentru diminuarea consecințelor calamităților naturale” s-a dispus ca Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, prin intermediul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, va distribui 300 milioane lei din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural pentru acordarea compensațiilor în scopul diminuării consecințelor calamităților naturale asupra recoltei anului 2020. Iar prin

Hotărârea Guvernului nr. 846 din 30.11.2020 „cu privire la aprobarea Regulamentului privind stabilirea modului de acordare a ajutorului financiar din partea Guvernului Federației Ruse, destinat pentru compensarea parțială a prejudiciului cauzat de seceta din anul 2020 la cultura porumbului și pregătirea solului pentru recolta anului 2021” au fost alocați 59 730,0 mii lei din fondul de intervenție al Guvernului. De asemenea, prin Hotărârea Guvernului nr. 27 din 11.03.2021 „pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea cuantumului de motorină din ajutorul umanitar extern acordat de către România, destinat suportului agricultorilor afectați de seceta din 2020”, s-a dispus ca Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură va prezenta Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale, precum și Comisiei interdepartamentale pentru ajutoarele umanitare, lista potențialilor beneficiari de ajutorul umanitar extern oferit de România, în limita cantității de 6000 tone de motorină, în vederea luării unei decizii de repartizare corespunzătoare a acesteia.

În conformitate cu prevederile hotărârilor prenotate, în scopul obținerii compensațiilor și a ajutorului umanitar (sub formă de motorină), au fost întocmite acte de constatare a pagubelor cauzate de secetă.

Conform pct. 9 din Regulamentul aprobat prin HG nr. 582/2020, pct. 10 din Regulamentul aprobat prin HG nr. 846 din 31.11.2020 și pct. 8 din Regulamentul aprobat prin HG nr. 27 din 11.03.2021, mărimea compensației și al ajutorului per beneficiar se calculează de către AIPA, în baza actelor de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale, întocmite de comisiile pentru situații excepționale locale.

Potrivit *Îndrumarul metodic cu privire la evaluarea gradului de afectare a culturilor agricole urmare a calamităților naturale*, publicat pe pagina web oficială a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare (<https://www.madrm.gov.md/ro/content/2478>), în cazul declanșării unor situații excepționale, conform prevederilor pct. 10 din Regulamentul cu privire la clasificarea situațiilor excepționale și la modul de acumulare și prezentare a informațiilor în domeniul protecției populației și teritoriului în caz de situații excepționale, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1076 din 16.11.2010, organele centrale de specialitate ale administrației publice și autoritățile administrației publice locale, în comun cu subdiviziunile teritoriale ale Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale ale Ministerului Afacerilor Interne, realizează în modul stabilit colectarea și prelucrarea informației despre situațiile excepționale care au fost înregistrate în urma intemperiilor care au afectat culturile agricole.

Conform modului de lucru al Comisiei pentru examinarea și evaluarea gradului de afectare a culturilor agricole, urmare a calamităților naturale înregistrate, se reține următoarele :

Agentul economic (persoană juridică sau persoană fizică), în decurs de 24 ore de la declanșarea situației excepționale cu caracter natural, informează Direcția Raională Agricultură și Alimentație și înaintează un demers oficial (scris în formă liberă), la primăria în raza căreia sunt amplasate terenurile agricole gestionate, despre afectarea suprafeței de culturi agricole deținute, urmare calamităților naturale ce au avut loc și solicită convocarea Comisiei pentru situații excepționale locale (în continuare Comisia) care va constata gradul de afectare a culturii.

În componența Comisiei intră obligatoriu: reprezentantul Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale al Ministerului Afacerilor Interne – președinte al comisiei; reprezentantul Direcției Raionale Agricultură și Alimentație; conducătorul gospodăriei; reprezentantul primăriei; și după caz, reprezentantul companiei de asigurări, în cazul când culturile agricole sunt asigurate.

Responsabil de convocarea Comisiei este primarul din localitate. Comisia se convoacă la solicitarea agentului economic / persoanei fizice.

În termen de cel mult 6 zile calendaristice, după caz, din momentul când solicitantul a depus

o solicitare la primărie, primarul din localitate convoacă Comisia și se deplasează în teritoriu pentru a acta suprafețele ocupate cu culturi care au avut de suferit urmare a calamităților naturale produse.

Examinarea cuprinde în mod obligatoriu toate terenurile și culturile agricole afectate.

În cazul divergențelor de opinii a membrilor comisiei, este permisă efectuarea repetată a evaluării culturilor agricole, în termen nu mai târziu de 7 zile de la ultima evaluare a acestora.

După încheierea examinării stării culturilor agricole a întreprinderii, se întocmește, în două exemplare Actul constatării pagubelor, semnat de toți membrii comisiei. Primul exemplar se transmite Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale, iar al doilea exemplar rămîne la primărie.

Reieșind din prevederile *Îndrumarului metodic cu privire la evaluarea gradului de afectare a culturilor agricole urmare a calamităților naturale*, inspectorul evidențiază că, potrivit răspunsului Primăriei com. Scumpia, r-nul Fălești, înregistrat în cancelaria Autorității cu nr. de intr. 2874 din 31.03.2023, la demersul inspectorului de integritate nr. 04-05/1995 din 29.03.2023, „actul de constituire a Comisiei pentru evaluarea pagubelor cauzate de calamitățile naturale asupra recoltei din anul 2020 și Procesul verbal al ședinței la care s-a decis constituirea Comisiei și numirea președintelui și a membrilor acesteia lipsesc. Comisia pentru situații excepționale a fost instituită prin dispoziția primarului nr. 60 din 20.11.2015”.

Conform dispoziției Primăriei com. Scumpia, r-nul Fălești, nr. 60 din 20.11.2015 „Cu privire la instituirea comisiei pentru situații excepționale”, dl Grigore Lîsîi nu se regăsește în componența comisiei pentru stări excepționale.

De asemenea, prin confirmarea nr. 409 din 18.04.2023 eliberată de Primăria com. Scumpia adevărește faptul că, cet. Lîsîi Grigore, conform deciziei nr. 6/11 din 19.11.2019 este președintele comisiei consultative de specialitate pentru agricultură și ocrotirea mediului și nu este membru a Comisiei pentru stări excepționale locale com. Scumpia și nu a participat la nici o ședință a Comisiei pentru stări excepționale locale în anul 2020.

Iar din adeverința nr. 29 din 22.05.2023 eliberată de Primăria com. Scumpia, inspectorul reține că, dispoziția de convocare a comisiei pentru stări excepționale pentru constatarea pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale din 2020, nu a fost adoptată.

Însă, potrivit informației furnizate de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, inspectorul a reținut că dl Grigore Lîsîi (consilier local/președinte al comisiei consultative de specialitate pentru agricultură și ocrotirea mediului în Consiliul comunal Scumpia), în calitate de membru al comisiei, deplasându-se la fața locului și studiind situația creată ca rezultat al calamităților naturale de secetă, care a fost înregistrată la data de 05.05.2020 a semnat Actul din 05.05.2020 Cu privire la estimarea pagubelor cauzate în rezultatul secetei excesive la culturile de câmp la SRL „Scumprod-Agro” precum și Actul de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale în privința SRL „Scumprod-Agro”, înregistrat în cancelaria Primăriei Scumpia cu nr. 23 din 07.05.2020.

Astfel, analizate prin prisma art. 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, Actul din 05.05.2020 Cu privire la estimarea pagubelor cauzate în rezultatul secetei excesive la culturile de câmp și Actul de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale înregistrat în cancelaria Primăriei Scumpia cu nr. 23 din 07.05.2020, în privința SRL „Scumprod-Agro”, constituie conflicte de interese reale în care s-a aflat subiectul controlului, în cazul în care a fost chemat să ia decizii în prezența interesului personal ce rezultă din calitatea acestuia de co-fondator cu cota de participare de 77 % (la acel moment) a respectivei entități economice.

Referitor la afirmația dlui Grigore Lîsîi precum că : „a acționat din postura de membru al Comisiei Situației Excepționale Locale și nu în calitate de consilier local.... membrul Comisiei Situației Excepționale Locale nu este indicat în lista subiecților declarării averii și intereselor personale din Legea privind declararea averii și intereselor personale”, inspectorul menționează că, potrivit Actului din 05.05.2020 Cu privire la estimarea pagubelor cauzate în rezultatul secetei excesive la culturile de câmp la SRL „Scumprod-Agro” și Actului de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale în privința SRL „Scumprod-Agro”, înregistrat în cancelaria Primăriei Scumpia cu nr. 23 din 07.05.2020, se atestă că, dl Grigore Lîsîi – membrul comisiei - consilier local, iar, reieșind din prevederile art. 3 alin.(1) lit. b) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, consilierii consiliilor sătești (comunale) sunt subiecți ai declarării averii și a intereselor personale și sunt obligați să respecte regimului juridic al conflictelor de interese. Suplimentar, inspectorul evidențiază că, potrivit pct. 30 din HG nr. 582/2020, pct. 25 din HG nr. 846/2020 și pct. 25 din HG nr. 27/2021, în cazul în care unul dintre colaboratorii instituțiilor și autorităților menționate în prezentul Regulament este în conflict de interese în procesul de luare de decizii, acesta urmează să declare conflictul de interese și să fie înlocuit.

În partea ce se referă la afirmația „...nu s-a demonstrat faptul că Lîsîi Grigore a favorizat sau în alt mod ar fi facilitat persoane apropiate sie în raport cu altele...” inspectorul specifică prevederile art. 12 alin. (4), alin. (5), (7) din Legea menționată supra, care prevăd expres conduita ce urmează a fi adoptată/acțiunile ce urmează a fi întreprinse de către subiectul declarării în cazul apariției unui conflict de interese real, în speță, în situația în care a fost chemat să ia decizii în prezența interesului personal ce rezultă din calitatea acestuia de co-fondator cu cota de participare de 77 % (la acel moment) din capitalul social al SRL „Scumprod-Agro”, soldate cu semnarea Actului din 05.05.2020 Cu privire la estimarea pagubelor cauzate în rezultatul secetei excesive la culturile de câmp la SRL „Scumprod-Agro” și Actului de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale, înregistrat în cancelaria primăriei Scumpia cu nr. 23 din 07.05.2020, în privința entității menționate supra.

Cu privire la argumentul invocat de subiectul controlului în punctul de vedere, și anume: „Actul din 05 mai 2020 cu privire la estimarea pagubelor cauzate în rezultatul secetei excesive la culturile de câmp în privința Societății cu Răspundere Limitată „Scumprod-Agro” a fost contrasemnat și nu semnat de către Lîsîi Grigore”, inspectorul reține următoarele : potrivit Îndrumarului metodic cu privire la evaluarea gradului de afectare a culturilor agricole urmare a calamităților naturale : După încheierea examinării stării culturilor agricole a întreprinderii, se întocmește, în două exemplare Actul constatării pagubelor, semnat de toți membrii comisiei.

În partea alegației invocate de subiectul declarării precum că „actul de constatare a pagubelor abordat nici nu a fost înregistrat în Primăria com. Scumpia, pentru a fi susceptibil să genereze efecte juridice”, inspectorul o apreciază critic, din următoarele considerente : În temeiul solicitării de informații nr. 04-05/2189 din 05.04.2023 adresate Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, prin răspunsul înregistrat în cadrul Autorității cu nr. 3347 din 19.04.2023, au fost prezentate copiile autentificate ale dosarelor de subvenționare nr. SF/2008FL0435, SF/2012FL2588 și SF/2103FL0016, depuse de SRL „Scumprod-Agro”. Fiind analizate materialele dosarului de subvenționare nr. SF/2103FL0016, inspectorul constată prezența Actului de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale în privința SRL „Scumprod-Agro”, înregistrat în cancelaria Primăriei Scumpia cu nr. 23 din 07.05.2020, în temeiul căruia entitatea a beneficiat de ajutor umanitar extern (motorină), în baza HG nr. 27 din 11.03.2021.

Generalizând rezultatele controlului respectării regimului juridic al conflictelor de interes prin prisma cadrului legal pertinent, conducând-se de principiile concludenței, utilității și veridicității și aplicând propria convingere în examinarea sub toate aspectele și în mod obiectiv materialul probator administrat în raport cu supozițiile invocate la etapa inițierii controlului, inspectorul de integritate conchide încălcarea regimului juridic al conflictelor de interes de către dl Grigore Lîsîi, consilier în Consiliul com. Scumpia, r-nul Fălești, manifestată prin :

1) Neinformare (nedeclararea) în conformitate cu art. 12 alin. (7) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, în termen de 3 zile de la data constatării, în scris, Autoritatea Națională de Integritate, despre orice situație de conflict de interes real în care se află, în modul stabilit la alin. (5).

2) Nesoluționarea în conformitate cu art. 14 alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, a conflictului de interes real și semnarea în calitate de membru al comisiei a Actului din 05.05.2020 Cu privire la estimarea pagubelor cauzate în rezultatul secetei excesive la culturile de câmp precum și a Actului de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale, înregistrat în cancelaria Primăriei Scumpia cu nr. 23 din 07.05.2020, în privința SRL „Scumprod-Agro”, în care are interes personale ce rezultă din calitatea acestuia de co-fondator cu cota de participare de 77 % (la acel moment) a respectivei entități economice - fapt ce a condus la consumarea conflictelor de interes.

În consecință, argumentele/justificările invocate de către dl Grigore Lîsîi nu pot fi apreciate ca fiind concludente și pertinente, deoarece persoana supusă controlului a ignorat obligația legală de a declara și de a soluționa corespunzător și în termenul legal conflictul de interes, contrar prevederilor art. 12 alin. (4), (5) și (7) și art. 14 alin. (2)-(4) din Legea nr. 133/2016.

Potrivit art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interes, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interes sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interes.

Conform art. 39 alin. (1) din aceeași Lege, în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interes ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorului de integritate :

a) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică;

b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

În consens cu prevederile art. 39 alin. (2) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciu adus interesului public și de funcție publică deținută. La aprecierea faptului dacă sunt aduse daune interesului public se va ține cont în principal de caracterul sistematic sau unitar al abaterii, de numărul de persoane afectate, de mărimea prejudiciului material cauzat, de consecințele abaterii la nivel local, național sau internațional, de afectarea reputației autorității/instituției publice sau a bunei funcționări a acesteia, precum și de alte circumstanțe care ar afecta interesul public.

În aceeași ordine de idei, se reține că la aplicarea sancțiunii sub formă de privare a persoanei de dreptul de a exercita funcții publice sau funcții de demnitate publică, inspectorul de integritate urmează să motiveze, prin prisma principiului proporționalității, aplicarea unei astfel de sancțiuni.

Această concluzie derivă din prevederile art. 29 din Codul administrativ, care statuează că orice măsură întreprinsă de autoritățile publice prin care se afectează drepturile sau libertățile prevăzute de lege trebuie să corespundă principiului proporționalității. O măsură întreprinsă de autoritățile publice este proporțională dacă : a) este potrivită pentru atingerea scopului urmărit în temeiul împuternicirii atribuite prin lege; b) este necesară pentru atingerea scopului; c) este rezonabilă. Măsura întreprinsă de autoritățile publice este una rezonabilă dacă ingerința produsă prin ea nu este disproporțională în raport cu scopul urmărit.

Astfel, la etapa adoptării deciziei de sancționare a subiectului controlului, inspectorul de integritate a ținut cont de faptul că, prin acțiunile sale deși aflate înafara cadrului legal în materie de respectare a regimului juridic al conflictelor de interese, dl Grigore Lîsîi nu se regăsește în lista subiecților declarării acțiunile cărora au mai constituit anterior obiect al procedurilor de control, or, potrivit informațiilor accesate prin intermediul SIA „E-Integritate”, „Dosare pe același subiect”, nu s-au depistat sesizări sau controale desfășurate anterior pe numele acestuia, astfel se atestă caracterul unitar al abaterii. De asemenea, în cadrul prezentului control nu a fost posibil de determinat persoane și mărimea prejudiciului material cauzat.

Generalizând cele enunțate supra, în coroborare cu criteriile prevăzute de art. 39 alin.(2) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate nu atestă necesitatea de a solicita încetarea mandatului deținut de către dl Grigore Lîsîi și de a-i aplica interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică pe o perioadă de 3 ani, or, în circumstanțele de fapt și de drept expuse, măsurile nominalizate nu sunt necesare, rezonabile și nu sunt proporționale în raport cu scopul urmărit. Însă, pentru abaterea comisă, dl Grigore Lîsîi urmează a fi sancționat prin aplicarea sancțiunii contravenționale prevăzute de art. 313² alin. (1) și (2) din Codul Contravențional.

În altă ordine de idei, reieșind din răspunsurile prezentate de Primăria com. Scumpia, r-nul Fălești, prin care se comunică : „...în cancelaria Primăriei com. Scumpia, r-nul Fălești nu este înregistrat Actul de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale în privința SRL „Scumprod-Agro” cu nr. 23 din 07.05.2020.”, „...actul de constituire a Comisiei pentru evaluarea pagubelor cauzate de calamitățile naturale asupra recoltei din anul 2020 și Procesul verbal al ședinței la care s-a decis constituirea Comisiei și numirea președintelui și a membrilor acesteia lipsesc, or, Comisia pentru situații excepționale a fost instituită prin dispoziția primarului nr. 60 din 20.11.2015”, „...dl Grigore Lîsîi nu este membru al Comisiei pentru stări excepționale locale comuna Scumpia...”, „...dispoziția de convocare a comisiei pentru stări excepționale pentru constatarea pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale din anul 2020, nu a fost adoptată...”, cu titlu de remarcă se reiterează că, respectivele circumstanțe stabilite în cadrul controlului, urmează a fi deferite examinării organelor competente, prin prisma unui eventual exces de putere/depășirea atribuțiilor de serviciu și fals în acte publice, or, acestea exced competențele funcționale ale Autorității Naționale de Integritate.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile art. 19, 35-39 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, inspectorul de integritate,

D E C I D E :

1. Se constată că dl Grigore Lîsîi, deținând mandatul de consilier în Consiliul comunei Scumpia, r-nul Fălești, având interes personal rezultat din relația sa cu persoana juridică SRL

„Scumprod-Agro”, cod fiscal 1003602004802, fiind co-fondator cu cota de participare de 77 % (la acel moment) a respectivei entități economice, a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin :

- *Nedeclararea (neinformarea) în termenul legal a conflictului de interese în conformitate cu prevederile art. 12 alin. (5) și (7) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale;*

- *Nesoluționarea conflictului de interese real în corespundere cu art. 14 alin. (2)-(4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale;*

- *Semnarea Actului din 05.05.2020 Cu privire la estimarea pagubelor cauzate în rezultatul secetei excesive la culturile de câmp și a Actului de constatare a pagubelor cauzate culturilor agricole de calamitățile naturale, înregistrat în cancelaria Primăriei Scumpia cu nr. 23 din 07.05.2020 - în raport cu SRL „Scumprod-Agro”, cod fiscal 1003602004802.*

2. Se aduce la cunoștința dlui Grigore Lîsîi, actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen de 30 zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău, situată în mun. Chișinău, str. Teilor, nr. 4.

**Inspector de integritate
al Inspectoratului de integritate**

Ana CROITOR